

Nunchaku su neizostavan dio u vježbanju borilačkih vještina

Današnje nunchaku najčešće su izrađene od čvršćeg drveta poput hrastovine ili ebanovine a povezuju se uglavnom najlonskim užetom ili tankim, ali čvrstim lancem. Nunchaku mogu biti izrađene i od raznih drugih materijala, kao na primjer od metala, tvrde gume, plastike ili fibreglassa, a postoje i takozvane soft nunchaku koje su vrlo mekane i načinjene od gume u kombinaciji s tvrdom spužvom te služe za vježbanje

David "Sensei" Stainko, prof. kineziologije

Kako bismo pojasnili porijeklo nunchaku, potrebno je slijediti različite povijesne tragove koji nas vode u davnu prošlost, oni nas usmjeravaju prema istraživanju starih priča i legendi. Iako je poljoprivredno oruđe koje se sastojalo od dvije povezane palice u obliku mlata za mlaćenje pšenice, riže i soje bilo odavno poznato te se primjenjivalo u raznim dijelovima svijeta, kao na primjer Galiji, Rusiji, Kini, Koreji, Japanu, Indiji, danas gotovo sa sigurnošću možemo kazati da je Kina zemlja u kojoj je nastala određena vrsta mlata (dvije povezane palice) koja je služila kao oruđe i oružje, a koje se danas primjenjuje u borilačkim vještinama pod nazivom - nunchaku.

Legenda govori da je sredinom 10. st. prvi car kineske dinastije Sung, Jiu Hong Jun vodio bitku s mongolskim osvajačima i pretrpio poraz. Kako bi se oporavio od poraza car se morao sa svojom

vojskom povući i otići prema unutrašnjosti Kine, te se tamo smjestio u okolini jednog obližnjeg sela. S obzirom da su ih mještani hranili i njegovali, car Jiu je smatrao obavezom da i njegovi vojnici pomognu seljanima u obavljanju poljoprivrednih poslova. Među mnoštvom poslova, našli su se i oni vezani uz uzgoj pšenice, riže, soje i dr. Redovno obilazeći vojnike u obavljanju takvih poslova, car Jiu je gledao kako seljaci upotrebljavaju oruđe za mlaćenje žita i riže, koje se sastojalo od dva štapa nejednake dužine međusobno vezanim konopcem od rižine slame isprepletene konjskom dlakom s repa ili grivom. Car Jiu je došao do zaključka da bi mu to oruđe moglo pomoći u borbi protiv Mongola i da bi rukovanjem njime trebao obučiti svoje pješništvo. Uzevši mlat (nunchaku) od jednog seljaka, car Jiu se povukao u svoj šator gdje je u nekoliko dana osmislio i razradio specifične tehnike koje je kasnije njegovo pješništvo uvježbavalo u borbi, koristeći ovo oruđe kao oružje protiv konjanstva. Car Jiu osmislio je 18 tehnika upotrebe tog oruđa, a samo oruđe, sada u novoj upotrebi kao oružje, nazvao je dai-so-dji (veliki čistači).

U sklopu tih 18 tehnika bile su uključene i tehnike udaranja i lomljenja prednjih nogu konja kao i razni skokovi u vis s izvođenjem udaraca na jahača. Prema legendi car Jiu je zajedno sa svojim generalima nekoliko mjeseci obučavao svoju vojsku u rukovanju ovim oružjem da bi nakon toga poveo svoju vojsku u odlučujuću bitku kod mjesta Buk Sung gdje su po prvi puta upotrijebljene vještine dai-so-dji. Mongolska vojska je u toj bitci poražena i protjerana s teritorija Kine. Tijekom bitke neki su se štapovi mlata prelomili i postali skoro jednake dužine. To je zapazio jedan od generala Juove vojske i na osnovu toga kasnije je osmislio novi splet pokreta za rukovanje kraćim mlatom. Tehniku rukovanja kraćim mlatom i vještinu borbe nazvao je suso-dji (mali čistači). Ta je vještina bila identična današnjoj vješтини rukovanja povezanim palicama (nunchaku), a iz vještine suso-dji nastale su današnje nunchaku.

U nekim dijelovima Kine nunchaku nazivaju i shuang chin kun, a što bi u slobodnom prijevodu značilo dvodijelni mlat, dok u nekim drugim pokrajinama kao na primjer u pokrajini Fujian nunchaku nazivaju nng-chat-kun, a što bi se moglo

prevesti kao par povezanih štapića. U južnim pokrajinama Kine kao i u nekim dijelovima Japana nunchaku nazivaju i shuangjie gun ili iang jie gun.

Širenje vještine

Vještina samoobrane korištenjem nunchaku se iz Kine proširila u susjedne zemlje, a baratanje mlatom (nunchaku) u Japan, u svrhu samoobrane, prenijeli su kineski majstori i svećenici dolaskom na ta područja između 14. i 15. stoljeća. Neki povjesničari smatraju da je za širenje znanja o vještini rukovanja nunchaku najzaslužniji kineski general Chan, koji je bio i odličan majstor borilačkih vještina, a koji je pobjegao iz Kine oko 1640. godine od progona Manchu dinastije i sklonio se na Okinawi. General Chan je na Okinawu prenio i vještinu borbe bez oruđa i oružja danas poznatu kao jiu-jitsu. U Okinawi je svoju vještinu borbe upotpunio i usavršio vještinom baratanja mlatom - nunchaku. Od tada vještina borbe s nunchaku postala je jedna od čestih oruđa-oružja, prvo plemića a nešto kasnije i seljaka koje su oni koristili za samoobranu od napadača kao i japanskih okupatora tih područja (Ryukyu arhipelag). Svakako da je tomu pridonijela i uredba o zabrani nošenja oružja za pučanstvo, kao i njegovo oduzimanje, koju je još godine 1507. propisao kralj Sho Hashi. Uredbom je bilo zabranjeno posjedovanje oružja svima koji nisu bili u neposrednoj vladarevoj službi, a oružje se čuvalo u dvorskim skladištima. Također, i invazija na ta područja od strane japanskog vojskovođe Bushi Satsume u 17. stoljeću uvelike je pridonijela upotrebi nunchaku.

Prilog tezi da su nunchaku u Japan prenesene iz Kine može se očitovati i u samom japanskom nazivu nunchaku, koji bi se u slobodnom kineskom prijevodu mogao raščlaniti na tri riječi nun što bi označavalo par ili bolje rečeno blizance i riječi cha ku koje se mogu prevesti kao povezani

štapići. Nunchaku se u raznim dijelovima svijeta danas i drugačije nazivaju, kao na primjer nuchiku, nunchuks, chainsticks, chukasticks, karate sticks, kao i neki drugi manje upotrebljavani nazivi.

Prema nekim legendama postanak nunchaku se povezuje i s japanskom jahačkom opremom, tj. povezuje ih se s konjskim uzdama kao i s nekim drugim dijelovima konjičke opreme, ali taj se podatak, osim po saznanju da su nunchaku bile povezane konjskom grivom, ne može ničim drugim povezati kako bi to i znanstveno potvrdili. Priča o tome kako su nunchaku nastale na temelju japanske udaraljke (hyoshiki) koju su koristila japanska

Majstori borilačkih vještina često bi prilagođavali dužinu palica prema svojim potrebama i afinitetima

djeca u igri, kao i u noćnim satima razne osobe za signalizaciju opasnosti te dojavu nekih poruka, nije ničim potkrepljena i nema jasnih dokaza. Također, i priča da su nunchaku kao oruđe služile za obaranje voćaka sa stabala, nije vjerodostojna.

Razlika između kineskih i japanskih nunchaku

Prve japanske nunchaku su bile osmerokutne da bi kasnije mještani izrađivali nunchaku i u drugim oblicima - okrugle, trodijelne ili nejednakih krakova. Neki od najstarijih primjeraka nunchaku palica načinjeni su od egzotičnog tvrdog drveta povezanog užetom načinjenim od rižine slame isprepletene konjskom grivom, a nekima su krajevi bili okovani limom ili su imali željezne zakovice. Mnogi stručnjaci borilačkih vještina slažu se s tezom da se u Japanu vještina rukovanja nunchaku posebno njegovala i usavršavala u mjestu Shuri (danas Shurijo castle) na Okinawi, kao i s time da se vještina nunchaku povezuje uz osnovni stil karatea koji je tamo nastao

shuri-te. Za daljnje širenje znanja o vještini nunchaku po cijelom Japanu najviše zasluga ima majstor karatea Gichin Funakoshi (1868. – 1957.), kreator stila shotokan, koji je i rođen u mjestu Shuri, te se s vještinom nunchaku susreo već u djetinjstvu.

Kineske nunchaku za razliku od japanskih su okruglog oblika i kraće, a dužina krakova u prosjeku je oko 30 cm, za razliku od japanskih koje su osmerokutnog oblika i dužine u prosjeku 40 cm, iako ima i u Kini kao i Japanu nunchaku različitih dužina. Majstori borilačkih vještina često bi prilagođavali dužinu palica (nunchaku) prema svojim potrebama i afinitetima. Nunchaku (palice) su bile povezane konopom ili tanjim lancem, dok su u novije vrijeme povezane najlonskim konopom ili tanjim, ali čvrstim lancem, dužine oko 20 cm za kineske i nešto kraćim oko 10 cm za japanske nunchaku. Gornji dio nunchaku (palica) u Japanu naziva se kontoh, središnji chukon-bu, a donji dio kontei, dok se lanac koji ih povezuje naziva kusari. Kraće ili nešto duže osmerokutne nunchaku nazivaju se hakaku kei, nunchaku okruglog oblika nazivaju se marugata, trodijelne san-setsu-kon, a četverodijelne yon-setsu-kon.

Osnovna tehnika baratanja nunchaku zasnovana je na centrifugalnoj sili koja nastaje mahanjem jedne drške. Pri mahanju jedne drške, brzina kojom se drugi krak kreće iznosi i do 160 km/h, a sama snaga udarca palice koja se kreće takvom brzinom je izuzetno velika. Snaga udarca palice na točku udara može iznositi i do 800 kg, a ovisi o materijalu od kojeg je palica tj. nunchaku načinjena, kao i o brzini kojom se palica kreće. Razne tehnike hvata za zglobove pomoću nunchaku, ili određena gušenja izvođena pomoću njih, također se često koriste, uz već prije spomenutu tehniku udaraca.

Današnje nunchaku najčešće su izrađene od čvršćeg drveta poput hrastovine ili ebanovine a povezuju se uglavnom

najlonskim užetom ili tankim, ali čvrstim lancem. Nunchaku mogu biti izrađene i od raznih drugih materijala, kao na primjer od metala, tvrde gume, plastike ili fibreglassa, a postoje i takozvane soft nunchaku koje su vrlo mekane i načinjene od gume u kombinaciji s tvrdom spužvom te služe za vježbanje.

Iako su nunchaku kao oružje bile odavno poznate, za očuvanje tradicije vještine rukovanja s nunchaku posebno je zaslužan karate majstor i tvorac vještine ko budo, Shinken Taira (1897-1970) dugogodišnji predsjednik Međunarodne karate ko budo federacije. Majstor Taira osmislio je 1960. i jednu od prvih poznatijih nunchaku kata nazvanu maezato no nunchaku kata ili često i taira no nunchaku.

Bruce Lee popularizirao nunchaku

Ipak, nunchaku kao oružje stekle su veliku popularnost širom svijeta tek krajem 60-ih i početkom 70-ih godina prošlog stoljeća. Vrsni majstori borilačkih vještina Dan Inosanto i Bruce Lee zaslužni su za tu popularnost. Majstor Inosanto je poznavao tehniku vještine tabak-toyok (chako) koja je slična tehnici kineskih nunchaku. Nunchaku (palice) u vještini tabak-toyok su nešto kraće, čak i od kineskih, dužine od 20 do 24 cm, ali je kono-pac koji ih povezuje nešto duži od 26 do 30 cm. Majstor Inosanto je s vještinom rukovanja nunchaku (tabak-toyok) upoznao svog prijatelja i suvježbača poznatog majstora borilačkih vještina i glumca Bruce Leea. Majstor Lee je bio prvi koji je široj javnosti demonstrirao vještinu rada s nunchaku, koja je do tada bila pomalo zapostavljena. Na svojim demonstracijama već krajem 1966. godine, a pogotovo u svojim filmovima, koji su bili u distribuciji po cijelom svijetu i najgledaniji početkom 70-ih godina prošlog stoljeća, majstor Lee je podigao popularnost vještine rukovanja s nunchaku po cijelom svijetu do neviđenih razmjera.

Upravo zbog iznimne popularnosti nunchaku, kao i stanovite želje mladih da kopiraju svog najdražeg glumca i akcijskog junaka majstora Bruce Leea, u mnogim je zemljama svijeta već 1974. godine zabranjeno nošenje, upotreba, kao i prodavanje nunchaku. Takva određena zabrana važila je u gotovo svim zemljama Europe, Japanu, u nekoliko država u Americi, nekim dijelovima Australije, ali i u nekim

Najpoznatiji majstori nunchaku vještine

Mnogi vježbači koji su neupućeni u ispravnu tehniku rukovanja s nunchaku smatraju da se vještina rukovanja očituje u brzini okretanja nunchaku oko tijela, ali tu uvelike griješe. Pravi poznavatelji tehnike slažu se sa zaključkom koji je u svom članku nunchaku izrekao majstor Ronnie Colwell (1934. – 2015.) - "The nunchaku that is twirled around the body is a complete waste of time and energy".

Među poznatije majstore, a koji su se posebno istaknuli u promociji te vježbanju s nunchaku, uz prije navedene, su karate majstor Fumio Demura (shito ryu), Tadahi Yamashita (shorin ryu), Hiroshi Akamine (shorin ryu), Tetsuhiro Hokama (goyu ryu), Hirokazu Kanazawa (shotokan) kao i majstori Jiro Shiroma, Ryusho Sakagami te kung fu majstori William Cheung i Eric Lee, ali i Dan Ivan, Ed Parker, Bob McCormack, Marc Chaland, Andrew S. Linick, Dr. Ted Gambordella, Joe Hess i Hei Long.

Iako danas prevladava opće mišljenje kako je zlatno doba popularnosti vještine nunchaku, odavno prošlo, to nije prava istina. Danas ćete tako moći vidjeti da s nunchaku vježbaju i početnici i natjecatelji, ali i mnogi zaljubljenici u borilačke vještine ili akrobate tj. osobe željne dinamičnih i atraktivnih pokreta, kao i neki vrsni i poznati majstori borilačkih vještina.

drugim dijelovima svijeta. Nošenje i rukovanje nunchaku palicama na javnom mjestu tretiralo se prema zakonu, istovjetnom kao korištenje vatrenog oružja. Iako niti u jednoj od tih država nije ukinut zakon tj. odredba o nošenju i upotrebi nunchaku, početkom 90-ih godina prošlog stoljeća taj se zakon uvelike ublažio i postao popustljiviji.

Uz nunchaku, kao i njihovu popularnost, vezano je i nekoliko čudnih činjenica. Tako na primjer, od sredine 70-ih godina prošlog stoljeća, pa i u početku 21. st., najviše nunchaku u svijetu prodano je u Hong Kongu. Podatak i ne bi bio začuđujući kada ne bismo znali da je u Hong Kongu u to vrijeme, prema zakonu, bilo strogo zabranjeno nošenje, pokazivanje, korištenje na javnom mjestu te prodaja nunchaku. Također, postoji još jedan nevjerojatan podatak; u Francuskoj su osnovane čak dvije svjetski poznate organizacije za promidžbu i vježbanje vještine nunchaku, što također samo po sebi i ne bi bilo začuđujuće ako

ne znamo za podatak da je upravo Francuska od svih država u Europi imala najstroži zakon po pitanju nošenja i upotrebe nunchaku. I to nije sve, i u Americi u državi Kalifornija osnovana je Američka asocijacija za promidžbu i vježbanje nunchaku, iako je Kalifornija bila jedna od pet država u Americi, koja je imala stroži zakon po pitanju nunchaku i u kojoj je vladala određena zabrana nošenja, korištenja i prodaje nunchaku, osim za potrebe instruktora borilačkih vještina. Gotovo identična stvar dogodila se i u Norveškoj. Iako su proizvođači tj. prodavači nunchaku kod prodaje isticali da se nunchaku neće prodavati ili isporučivati tamo gdje su one zabranjene zakonom, to se često zanemarivalo. Tako su se nunchaku mogle nabaviti širom svijeta već za desetak dolara. Interesantan je i podatak da u Kini, zemlji u kojoj je upotreba mnogih oruđa tj. oružja bila zabranjena, a bavljenje nekim borilačkim vještinama se strogo kažnjavalo (dugotrajnim zatvorom), upotreba nunchaku nikada nije bila zabranjena.

Vještina vježbanja s nunchaku danas se koristi u velikom broju stilova u borilačkim vještinama, poput karate (nunchaku jutsu), ko budo (okinawan ko budo), kung fu (erjie gun), tae kwon do (ssang jul bong, mouhe bong), hapkido, ali i u jiu-jitsu (nunchaku jutsu) ili aikido te u nekim vještinama poput eskrima (chako) tj. tabak-toyok. Najviše začuđuje spoj stila savate (francuski box) i nunchaku vještine. Također, postoji i takozvani freestyle, kao i određene fitness vježbe koje se izvode pomoću nunchaku. Uz izvođenje kata i freestyle, danas su popularna i takmičenja u borbi s nunchaku u kojima borci nose kacige na glavi i štitnike. Borba, ovisno o organizaciji takmičenja, traje dvije runde po dvije ili dvije i pol minute. Pobjednik je onaj takmičar koji zada više udaraca. Neke od poznatijih nunchaku organizacija u svijetu su World Amateur Nunchaku Organization (1987. Francuska), Federation internationale de nunchaku de combat et artistique (1992. Francuska), International Techdo Nunchaku Association (2000. Švicarska), World nunchaku association (1997. Nizozemska) i North American Nunchaku Association (2003. Kalifornija). Nunchaku su bile i bit će neizostavan dio u vježbanju raznih stilova borilačkih vještina. ■